

L. Fuchs: New Kreuterbuch, 1543, Von Taubnessel.

Von Taubnessel. Cap. CLXXVII.

(A) Namen.

Taub oder Todtnessel würdt vom Plinio Lamium genent. Zu unsern zeiten Urtica iners et mortua, darvon auch die Teütschen namen herkommen. Sie ist aber derhalben also genent, das jhre bletter gantz todt seind, und niemands der sie angreiffet, brennen.

Geschlecht.

Der Todtennessel seind dreyerley geschlecht. Eins hat weisse blümen, unnd diß ist fürnemlich das recht Lamium. Das ander hat geel, das dritt purpurbraun blümen. Haben inn den blettern keinen sonderlichen underscheyd, seind

Van dovenetel. Kapittel 177.

Namen.

Dove of dode netel wordt van Plinius Lamium genoemd. In onze tijden Urtica iners en mortua waarvan ook de Duitse namen komen. Ze is echter derhalve also genoemd dat zijn bladeren gans dood zijn en niemand die ze aangrijpt branden.

Geslacht.

Van de dovenetel zijn drie geslachten. Een heeft witte bloemen en dit is voornamelijk de echte Lamium. (**Lamium album**) De andere heeft gele, (**Lamiastrum galeobdolon**) de derde purperbruine bloemen. (**Lamium**

dephalb under einem gemâl begriffen.

(B) Gestalt.

Die bletter der Taubennessel seind der brennenden unnd rechten Nessel nit seer ungleich, doch kleiner, ringpumbher zerkerfft, auch etwas weisser, brennen nit. Der stengel ist vierecket, mit weissen, geelen, oder purpurbraunen blûmen geringpumb bekleydt. So sie abfallen btingen sie jhten schwartzen samen. Die wurtzel ist zasecht. Das gantz kraut hat ein starcken geruch.

Statt irer wachung.

Dise Nessel wachsen allenthalben an den wegen, und bey den zeûnen.

Zeit.

(C) Die Todtennessel blûen vom Meyen an fast den gantzen summer auß, fûrnemlich die weissen und purpurbraunen.

Die natur und complexion.

Die Taubennessel seind warm und trucken, wie andre geschlecht der Nesseln.

Krafft und würckung.

Der Todtennessel bletter zerstoßen und übergelegt, zerteylen und verzeren allerley geschwulst, krôpff, knollen oder beulen. Sie stellen auch das blûten auß der nasen, hinden auff den nack gelegt oder gebunden. Gedachte Nesseln dôrt und gepulvert, in die wunden, alte schâden, und fisteln gestrewet heylet dieselben. In summa, die Todtennessel haben fast einerley würckung wie die andern Nessel.

maculatum) Hebben in de bladeren geen bijzonder onderscheid, zijn derhalve onder een tekening begrepen.

Vorm.

De bladeren van de dovenetel zijn de brandende en echte netel niet zeer ongelijk, doch kleiner, ringsom gekerfd, ook wat witter en branden niet. De stengel is vierkantig en met witte, gele of purperbruine bloemen ringsom bekleed. Zo ze afvallen brengen ze hun zwarte zaden. De wortel is vezelig. Dat ganse kruid heeft een sterke reuk.

Hun groeiplaats.

Deze netels groeien overal aan de wegen en bij de tuinen.

Tijd.

De dovenetels bloeien van mei aan vast de ganse zomer door, voornamelijk de witte en purperbruine.

De natuur en samengesteldheid.

De dovenetels zijn warm en droog zoals andere geslachten der netels.

Kracht en werking.

De dovenetel bladeren gestoten en opgelegd verdelen en verteren allerlei zwellingen, krop, knollen of builen. Ze stelpen ook dat bloeden uit de neus, achter op de nek gelegd of gebonden. Gedachte netels droog en gepoederd in de wonden, oude schaden en lopende gaten gestrooid helen diezelfde. In summa, de dode netels hebben vast een en dezelfde werking zoals de andere netels.

Dodonaeus;

Van dove Netelen kap. LXXXVI.

Het geslacht.

Van de dove netelen vind je twee geslachten, een dat geen bijzondere stank heeft en een tweede die zeer zwaar riekt en stinkt, anders zijn ze elkaar vrij gelijk. Van de eerste van deze kruiden zijn er drie soorten, een met witte, het tweede met gele, het derde met roodachtige bloemen. Desgelijks zijn ook de andere twee soorten alleen in kleur van de bloemen verschillend.

Vorm.

Lamium of dove netelen.

(Lamium album, de rode is Lamium maculatum en als derde Lamium purpureum. De stinkende is Lamiastrum galeobdolon)

1 Het eerste geslacht van dove netelen is de hete en brandende netels vrij gelijk. Zijn bladeren zijn

langachtig en rondom gekarteld, net als de bladeren van netels, maar witter en niet brandend. De steel is vierkantig en daar groeien rondom en tussen de de bladeren witte, gele of roodachtige bloemen die op een kapje of open helm lijken. De wortel is vezelachtig.

2 Het andere en stinkende geslacht is de voorgeschreven en de netelen gelijk, alleen zijn bladeren zijn kleiner en wat ronder en het hele kruid is van een zeer onliefelijke, sterke reuk. De bloemen zijn aan de ene kant bleekgeel, aan de andere kant bruinrood, kleiner dan de bloemen van de eerste dove netelen.

Plaats.

Dove netelen groeien overal bij de tuinen, hagen en wegen en ook in de hoven.

Tijd.

Dove netelen bloeien meestal de hele zomer van mei af aan.

Naam.

Dove netelen heten in Latijn van Plinius Lamium en Aononium of Anonium en tegenwoordig Urtica iners of Urtica mortua. In Hoogduits Todt Nessel en Taub Nessel. In Nederduits dove en dode netelen. In Frans ortie mort.

Natuur.

De dove netelen zijn de anderen netelen van naturen gelijk.

Kracht en Werking.

Dove netelen die met zout gestampt zijn genezen en verteren en scheiden alle gezwollen, kropen en klieren als het daarop gelegd wordt en zijn van krachten en werking de netelen zeer gelijk.

Zie verder: <http://volkoomenoudeherbariaenmedisch.nl> en : <http://www.volkoomen.nl/>